

GALERIJA ALMA

TĒRBATAS IELA 64 RĪGA LV - 1001

+371 29155572

alma@galerija-alma.lv

www.galerija-alma.lv

ZANE TUČA

Mēs sēžam blakus - kalns

un es, līdz paliek tikai kalns.

- Li Bai

20.11.2020 – 10.01.2021.

Tērbatas iela 64, Rīga

“Tagad” ir telpas vienība nevis laika. Reizēm – plaša, nepārskatāma lauka vienība, reizēm – nepārprotama tuvuma.

Kuru katru brīdi gaisā uzies Betelgeize, sarkanais pārmilzis Oriona labajā plecā.

Kuru katru brīdi tuvāko simt tūkstoš gadu laikā. Kad tas notiks (un tas varbūt jau ir noticis jebkurā brīdī pēdējo 600 gadu laikā), telpā nonāks liels daudzums tā materiāla, no kā vēlāk veidojas planētas.

Gravitācija, spiediens un temperatūra, elektromagnētisms, kompleksas ķīmiskās reakcijas, vulkānisms, iežu veidošanās un to izšķīšana pirmatnējā okeānā – visu šo spēku mijiedarbībai ir bijusi nozīme, lai vismaz uz vienas bojāgājušu zvaigzņu putekļu bumbas drīz vien rastos arī dzīvība. Un kopš savas rašanās tā ir aktīva ģeoloģisko procesu un pasaules pārvērtību dalībniece.

Vispirms bija baktērijas un vīrusi, tad nāca augi un dzīvnieki, un viss, ko tie pārveido, pārvērš arī viņus pašus. “Tagad” ir vieta, kurā par to var mēģināt pārliecināties, piemēram, skatoties uz lietām šķērsgriezumā. Dienvidkurzemē tagad ir ap 50 metru biezs, ap 350 miljoniem gadu sen veidojies dolomīta slānis. Tagad zināms, ka tajā atrastās Ventastega curonica un Livoniana multidentata fosilijas ir liecība par pirmajiem dzīvnieku mēģinājumiem uzsākt dzīvi uz sauszemes.

Apmēram tur, kur šis drosmīgās zivis toreiz mēģināja izkāpt krastā, lai vēlāk, tektonisko spēku pārvietotas, tiktu atrastas tālu ziemeļos, tagad atrodas Tanzānija. Tur 1976. gadā slavens atradums gadījās Mērijai Līkijai. Tā ir pārkmeņojusies taciņa, ko veido ap 3,5 mīļonus gadu seni divu hominīdu Australopithecus afarensis pēdu nospiedumi. “Viņi droši vien gāja, sadevušies rokās!” Aizkustināts iesaucās Ričards Dokinss.

“Tagad” rada pilnīgas klātienas iespēju, bet pilnīga klātiešana iespējama tad, kad redz visu šo notikumu nesaraujamo saistību – mirstošas zvaigznes saistību ar nākotnes dzīvību, agrāko dzīvības formu saistību ar nākamajām, tektonisko plātņu dreifēšanas saistību ar māju ideju, un mūsu, šīs orgijas visnesenāko dalībnieku, saistību ar kosmiskajiem spēkiem. Tas viss notiek vienlaikus, tāpēc “tagad” ir vietas nevis laika vienība. Un šis skatījums pārvērš Orionu, senus iežus, kokus, pašus; pārvērš pasauli.

Vents Vinbergs